

DE NOTARIS ALS HERDER

ANTON SINTOBIN

De kunst van het onderscheiden

Op het eerste zicht lijkt mijn werk als notaris en de ignatiaanse spiritualiteit een niet evidente combinatie. Velen associëren notarissen en hun job met stoffig papierwerk, het voorlezen van onbegrijpelijke akten, familieruzies en ga zo maar door. Klinkt niet zeer aantrekkelijk en weinig evangelisch.

De werkelijkheid is gelukkig genuanceerder. Eerst wat uitleg over de inhoud van mijn job.

Ieder komt vroeg of laat in contact met een notaris, in leuke momenten maar ook in moeilijke omstandigheden: jonge mensen gaan trouwen of samenwonen, willen elkaar beveiligen en stellen zich de vraag naar een huwelijkscontract of een samenlevingscontract; hersamengestelde gezinnen zoeken een faire erfregeling voor kinderen uit verschillende relaties. Op cruciale momenten in hun leven willen mensen regelingen die hun hebben en houden veilig stellen of die er voor zorgen dat bij overlijden of relatiebreuk de afhandeling van het materiële correct verloopt.

Puur technisch–juridisch gesproken is een notaris dan een leverancier van rechtszekerheid, eerste-lijns-rechtshulp. Belangrijk daarbij is de vraag of ik dat puur technisch doe, dan wel of er ergens een diepere bron is die ik aanboor. Ik heb gepoogd na te gaan in welke mate ik de ignatiaanse spiritualiteit, de kunst van het onderscheiden, mijn functioneren als notaris laat beïnvloeden.

Relaties

Ik kom uit een notarisfamilie en worstelde al vrij vroeg met de vraag hoe ik het evangelie in mijn notariële activiteit zou kunnen laten doorschemeren. Het was dan ook geen toeval dat mijn vrouw en ik in onze huwelijksmis kozen voor de perikoop Matteüs, 6, 25 e.v.: *“Daarom zeg Ik jullie: maak je niet bezorgd over wat je zult eten of drinken om in leven te blijven, en ook*

niet over de kleding voor je lichaam. Is het leven niet meer dan het eten, en het lichaam niet meer dan de kleding? Kijk naar de vogels van de hemel: ze zaaien niet en maaien niet en oogsten niet, je hemelse Vader voedt ze. ...". Een prachtige passage.

Voor het onderwerp van deze reflectie haal ik er uit dat het belangrijkste in ons leven uiteraard niet te vinden is in het materiële of welstand, dan wel in wie of wat je bent, en welke de kwaliteit is van je relaties met anderen.

Merkwaardig, en op het eerste zicht hiermee strijdig, is de vaststelling dat net om die binnenkant van de mens tot bloei te laten komen, het vaak heel belangrijk is dat het materiële zo goed als mogelijk is geregeld. Voorkomen dient te worden dat een slechte organisatie van het materiële aspect van je leven, van je patrimonium dus, een negatieve invloed zou hebben op de ontwikkeling, de bloei van je relaties of je innerlijk leven. Het zakelijke moet waar mogelijk relatieneutraal zijn, zo niet dreigt het een storende factor te worden en zal de concrete mens waarover het gaat – wat dat betreft - niet meer zorgeloos zijn als de vogels van de hemel of de lelies in het veld.

Lelijk beest

In deze problematiek kan ik als notaris toch een en ander doen en mensen helpen daarover te onderscheiden en vervolgens te beslissen. Notariële akten hebben immers heel vaak rechtstreekse invloed op intermenselijke relaties; daarbij vind ik het als notaris-raadsman heel belangrijk een duidelijke scheidslijn te trekken tussen het zakelijke enerzijds en het intermenselijke, het gevoelsmatige anderzijds. Dit is niet altijd makkelijk en soms heel delicaat; geld is immers een "lelijk beest". Het komt er dan op aan de mensen daarop te attenderen, lastige vragen te stellen en samen te zoeken, te onderscheiden wat het beste is voor het doel dat ze beogen.

Ik geef een concreet voorbeeld met betrekking tot huwelijkscontracten:

Mensen gaan trouwen, zijn in een romantische periode in hun leven, en komen bij de notaris voor een gesprek over een huwelijkscontract, vaak weinig voorbereid. Ik begin stevast met de droge mededeling dat een gesprek over een huwelijkscontract niet leuk is. Het gaat immers in belangrijke mate over sterven en echtscheiding. Juist bij die moeilijke momenten moet het dienstig zijn. Een goede relatie, zeg ik dan, impliceert een goede zakelijke onderbouw. Je wil elkaar beveiligen bij overlijden, maar als het niet goed gaat, bij echtscheiding dus, moeten er geen cadeaus worden gedaan, dan moet het correct zijn. Indien het geldelijke niet goed geregeld is, en het gaat eens niet goed in de relatie, dan kan dit een bijkomende bron van spanning zijn die op dat moment de druppel kan zijn. Dit moet voorkomen worden, daartoe dient een goed huwelijkscontract.

Belangen

Opvallend is dat ik - met die intro - bij de meeste koppels onmiddellijk de volle aandacht heb en dat moeilijke onderwerpen zoals echtscheiding en sterven bespreekbaar worden. Vaak stel ik ook de vraag: *hoe voel je je daarbij, hoe voelt dit van binnen ?* om het gesprek open te trekken. Soms gebeurt het ook dat ik de mensen nog een tweede of derde keer laat terugkomen opdat ze bepaalde heikele onderwerpen thuis nog eens kunnen uitpraten, om dan in een volgend

gesprek knopen door te hakken. Een klassieker is de vraag wat dient te gebeuren met de woning, met bijhorende lening, die bijvoorbeeld de man reeds alleen had verworven vóór het huwelijk en die normaliter de gezinswoning zal worden. Als immers niets wordt voorzien zal de vrouw gedurende het huwelijk wel mee de lening afbetalen maar blijft de woning uitsluitend eigendom van de man. Dit kan een bron van spanning zijn bij de vrouw. Zonder meer de woning gemeenschappelijk maken kan ook vervelend zijn voor de man indien hij bvb. reeds de helft van de waarde van de woning had afbetaald vóór het huwelijk met eigen gelden. Als dan bij echtscheiding de waarde van de woning in twee moet worden verdeeld zou dit niet fair zijn. Een compensatie dringt zich op. Man en vrouw hebben hier duidelijk tegengestelde belangen. De spanning hieromtrent bij een bespreking is vaak voelbaar. Dit zijn potentiële angels in hun relatie die op voorhand dienen te worden verwijderd. Een goed huwelijkscontract kan deze problematiek correct regelen. Zo moet het koppel zich – ook op lange termijn – geen zorgen maken over bepaalde belangrijke materiële aangelegenheden en kunnen zij wat dat betreft – om de woorden van het evangelie ter herhalen – zorgeloos samenleven.

Herder

Om het in bijbelse termen te verwoorden kan ik stellen dat ik me, bij dit aspect van mijn beroep, als notaris vaak voel als een soort herder, die met mijn schapen - mijn cliënten - door het leven ga en hen op tijd en stond help als ze langs lastige juridische paden moeten trekken, probeer te verhinderen dat ze het verkeerde pad kiezen of in het ravijn terecht komen. Het is niet altijd makkelijk, soms krijg ik het deksel op de neus of gaat het schaap toch de dieperik in. Vaak evenwel zijn de schapen die ik op mijn weg tegenkom bereid te luisteren en vinden we samen de juiste weg. Dit zijn dan de mooie momenten van de herder-notaris.